

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és osztráknapon.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és kúriajgyúk szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEREKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések ocsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

Tiszti fizetések.

Van egy területe a magyar államéletnek, amely a társadalmi konvencionális nagy tömeget és rég mult idők hagyományait a maga kasztszerű elzárkózottságával hiven őrizi és ápolja; amely évenként tizezrével vonja el a gazdasági élet termelő oldaláról a legproduktívabb munkáskezet. azért, hogy annak fogyasztó oldalára állítsa; amelyen a magyar állam az ő szuverén helyzetéből folyó, természetes jogait mai napig se tudta érvényre emelni s amely a legmagasabb körök szótárában még mindig helyet foglaló öszbirodalmi eszmének és germanizáló törekvéseknek maradékát, utolsó menstvárat képezi. Ez a kényes terrenum, amelyet a fenti okoknál fogva a képzelhető legvegyesebb érzelmekek néznek e honháznak minden polgárai: a hadsereg.

Az uralkodó és a nemzet fel fogása, törekvése között e téren ma is óriási, szinte áthidalhatatlan ürténg; azért ez a kérdés a válság állandó magja, amelynek felvetése egyszerre megbonthatja az államélet rendezettségét, harmonizációját, felidézheti a leghevesebb küzdelmeket, életre hívhat szenvedéseket, felszaggathat fájó sebeket.

Ha azt akartuk a közelmúltban, hogy az abszolutizmus féktelen orgiái, romboló munkája megszűnjenek, hogy a jogfolytonosság és alkotmányos rend a maga épségben helyreálljon és a legféltettebb nemzeti erőket sorvasztó küzdelem helyét a béke, nyugodt munka korszaka foglalja el: akkor ezt a kényes kérdést az átmeneti kormány feladatai közül paktumszerűen ki kellett kapcsolnunk. Mindezt igen jól tudják az osztrákok. Látják, hogy állami főszerveink között létrejött ezen harmonizáció, közéleti megállapodottságunkat alaposan kihasználni igyekszik a parlament és a kormány közjogi és gazdasági függetlenségünk biztosítására és elismertetésére s mert tudják, hogy az uralkodó nem igen szeret és akar különbséget tenni, a magyar királyt és az osztrák császárt megillető, hadseregre vonatkozó felségjogok tartalma és természete között: olyanformán akarták a magyar közéletet egy kissé összekuszálni, uralkodó és nemzet szembeállítását megkísérelni, hogy

a kikapcsolt kényes kérdések egyikét napirendre hurcolták.

Hogy valóban ez a bűnös tendencia vezette őket s nem valami helyes socialis érzék, jóakarát vagy áldozatkészség, fényesen bizonyítja az, hogy a magyar kormány ilyen ügyekben törvényeink által megkívánt bejegyzése és hozzájárulása teljes mellőzése, szóval szabálytalanul vetették fel a tisztai fizetésemelés kérdését, mert hisz így a visszautasítás és a zavar annál inkább biztosítva van.

Az első célt a visszautasítást nyomban el is érték, a második tulajdonképpen céljukhoz azonban aligha fognak eljutni.

Eleinte a kérdés hirtelen és ilyen módon való felvetése idézett ugyan elő egy kis kuszáltságot és zavart, de a magyar kormánykörök higgadt és egyenes magatartása már is eloszlatta a zavart, a helyzetet majdnem teljesen tisztázta.

Jelenleg ugyanis két határozott álláspont vehető ki az illetékes körök magatartásából.

Az egyik álláspont a teljes elutasítás alapján áll.

A tisztai fizetésemelés felvetésében a katonai kérdések egyoldalú napirendre tűzését s így a nemzet által is sankcionált paktum megsértését látja.

A tisztai fizetések kérdése — ezen álláspont szerint — csak a katonai kérdések teljességének kétoldalú bekapcsolásával és a nemzeti követelések kellő figyelembevételével adható meg.

Hivatkozik ez az álláspont a koalíciós kormányzat természetére is. A kormányzat — természeténél fogva — csak az eleve meghatározott és még azor kérdésekkel foglalkoztatható szerencsésen, amelyeket az államélet rendezettségének kényszerítőleg felvet. Más kérdést, pláne ha az nagyon kényes, „felforgató” természetű és ha az még ki is van kapcsolva, lehetőleg kerüljenek.

A merev elutasítás ezen álláspontjának jogossága nem tagadható, de nem méltányos és főleg nem kielégítő.

Különösen figyelmen kívül hagyja azt, hogy a megélhetégre egyre súlyosbodó feltételei minden társadalmi osztály helyzetté tette s hogy az a tényszerű, amit ma az élet jelent, szóban forgó társadalmi osztály, amellyel szemben a társadalmi

különös igényeket formál és amelyetől reprezentálást követel, kétszeres sullyal nyomja.

Ezeket a méltányossági szempontokat nem hagyhatja figyelmen kívül éppen az a kormány, amely a közfunkciókat ellátó társadalmi rétegek minden számottevő osztálya felé kinyújtotta segítő kezét s azért a teljes elutasítás álláspontjára nem helyezkedhetik, hanem a kérdés tárgyalásába belemegy azzal az óvatossággal és körültekintéssel, amelyet az ügy természete és belpolitikai állapotaink megkívánnak.

Számol azzal a lehetőséggel, hogy a kérdés fölkarharhatja egész közéletünket s különösen lehetlenné teheti azt, hogy a kormány vállalt feladatai közül a legutolsót, de a legnagyobb és legfontosabbat megoldhassa.

Mert ennek az országnak valószínűsége az, hogy a parlamenti reform minél hamarabb tető alatt legyen és hogy azt a mai kormány vigye keresztül. Érdeklünk az, hogy a népszerű rétegek minél előbb felruháztassanak a politikai jogokkal és hogy egy esetleges nemzeti küzdelem sikerét a nép és nemzetnek, valamint azok érdekeinek mesterséges, lelketlen szembeállításával többé ne veszélyeztesse.

A tisztai fizetések kérdését tehát ki kell tolni a delegatiók rendezettségébe, megszokott öszüli összejövetel idejéig, amikor valószínűleg a parlamenti reform nemcsak a betérjesztésre lesz megérve, hanem tárgyalatni is fog.

Akkor aztán a tiszták fizetését lehet tárgyalni.

A kormány ezen elodázási törekvése azt lehet mondani már is sikerült.

És ezzel az állásfoglalásával a kormány megmutatta azt, hogy nem huny szemet a tények, a méltányossági szempontok előtt, de tud az érdekek és azok elsőbbsége tekintetében is helyes különbséget tenni.

Egy társadalmi osztálynak bármilyen parancsoló szükséglete és érdeke miatt nem lehet az egész nemzet nyugalma, érdekeit kockára tenni és veszélyeztetni.

Tessék megítélni, hogy vajjon az osztrákok vagy a magyar kormány magatartásában van-e több jóakarát és egyenesség?

Bálint Endre.

A politikai helyzet.

A héten egy parányi rész, egy arasznyi tér nekünk is kijutott a politikai világból. Mint olvasóink tudják legközelebb egy kis cikk jelent meg lapunkban „Az erdélyi vármegyék új beosztásáról”, melyet mi — bár eléggé megbízható forrásból kaptuk — még sem tartottuk véglegesen megállapítottnak, hanem inkább olyan a valóságot megközelítő kombinációnak, a melynek már előttünk néhány hónappal a „B. H.” és más lapokban is megjelentek és melyeket a kombinálók a küszöbön levő új választási törvény megszületéséhez fűztek. Ilyenek és egy hajszállal sem súlyosabbnak tartottuk mi is tudósításunkat; az már csakugyan a véletlen műve volt, hogy tőlünk nemcsak az erdélyi lapok nagyrésze, de a fővárosi lapok legtöbbje is szó szerint átvette és az által a felhivatalosnak is alkalmat adott a cáfolásra. Sőt megtörtént még az a csoda is, hogy az országos függetlenségi párt kedden este tartott értekezletén a napirend előtt Sümegi Vilmos gyergyószentmiklósi országgyűlési képviselő felhívta Andrássy Gyula belügyminiszter figyelmét néhány erdélyrészi lapnak ama közléseire, amelyek a vármegyék kikerekítésével és a kerületek beosztásával foglalkoznak (a melyeknek forrásául a mi lapunk szolgált).

A belügyminiszter a kérdésre a következőképpen válaszolt: „Magától értetődik, hogy szándékában van nemcsak az erdélyi, hanem az egész Magyarországra vonatkozólag meghallgatni a főispánokat, alispánokat és a részükre kijelölt egyes képviselőket. Azt nem ígérheti, hogy minden egyes képviselőnek véleményét előre kikéri. Ez először is óriási munka volna, másodsor pedig ehhez a kérdéshez nem is ért alaposan mindenki. (Helyeslés.) Igen jól tudja, hogy csak papírról, csupán statisztikai számok alapján ilyen fontos kérdést elintézni nem lehet. Azok a közlések, melyeket a lapok hoztak, teljesen alaptalanok, azokat valaki kombinálta, de nem felelnek meg a valóságnak.”

Az értekezlet a nyilatkozatot egyhangulag tudomásul vette és nekünk is kötelességünk a legmélyebb tisztelettel tudomásul venni.

Azonban legyen nekünk is megadva a jog, hogy erre észrevételeinket megtegyük, ha már ilyen véletlenül és váratlanul belekerültünk a nagy politikába.

Mi egy szóval sem állítottuk, hogy ezek a kombinációk befejezett tényeknek tekintendők; azonban már maga az a körülmény, hogy a legilletékesebb tényezők is foglalkoztak

vele, maga az a tény, hogy az ösz-szes sajtó reprodukálta, eléggé bizonyít a mellett — és ezt ő excellenciája a belügyminiszter ur sem tagadta — hogy az új választási törvény megalkotásakor a vármegyék kikerekítettnek és a kerületek új beosztás alá kerülnek; nyílt kérdésnek csak az marad, hogy ezek a változások olyanok lesznek-e mint azokat mi vettük és adtuk.

De szerfelett csodálkozunk azon a mohóságon, mellyel ezt a különben jelentéktelen dolgot siettek — a függetlenségi párt értekezletén — interpelláció tárgyává tenni. Nem az interpellálót, Sümegi Vilmos barátunkat akarjuk ezzel aposztrofálni, mert mi tudjuk legjobban milyen népszerűségnek örvend — és méltán — a kerületében és azt is tudjuk, hogy neki bármilyen új beosztásnál nincs miért félni a mandátumát; de a mennyire így madártávlatból a dolgokat elbírálni lehet, úgy látszik ő nem is annyira magáért, mint inkább mások érdekében sietett a kedélyeket megnyugtani és ezt — megvalljuk nagyon szomorú jelenségnek tartjuk, különösen az új választási törvény tárgyalására nézve, mert ha a privát érdekek már ilyen apró incidensnél is előtérbe nyomulnak, mi fog történni, ha sok honatya csakugyan arra fog ébredni, hogy mandátumától — bármily fájdalmasan — mégis csak meg kell majd válnia; pedig az új törvényjavaslat tárgyalásánál minden mellékletekintet, személyes érdeket és kérdést a sutba kell dobni, minden álértékénykedéssel le kell számolni és egyetlen szempontot: a magyar nemzet érdekét szabad és lehet csak figyelembe venni.

Azután a még meg sem vitatott, meg sem alkotott javaslat miatti aggodalom is teljesen alaptalan. Azok a képviselők — kik mint Sümegi Vilmos is — nemcsak kifogástalanul, hanem lelkesen, buzgón, önfeláldozással teljesítették hivatásukat, nyugodtan alhatnak, mert az ország érdeklődő figyelemmel kíséri minden munkálkodásukat és azok számára mindég akad majd kerület, mely büszkeségének vallja, ha megválasztja; azok pedig, a kiket a választók csak a választás napjáig látták, vagy akik magánügyeiket az ország és a nemzet ügyeinél fontosabbnak és előbbrevalónak tartották, a kik a legfontosabb kérdéseknél mindég távollétükkel tündököltek, még ugysem juthatnának mandátumhoz, ha a kerületeket megszorítanák, mert ez a ciklus éppen elegendő volt arra, hogy a választók tisztábban lássanak és a jövőben jobban megfontolják, kikre bízhatják nyugodtan érdekeiket és a nemzet sorsát. A jövő ezt fényesen igazolni fogja!...

*

A képviselőházban szerdán indult meg a költségvetési vita és mert ennek folyamán szenzációkra alig lehet kilátás, Hoitsy Pál előadót alig 30—40 képviselő hallgatta, a többi ez az ügy nem érdekelte, mert egyébbel voltak elfoglalva. A költségvetés ellen legelsőben Polit Mihály nemzetiségi képviselő beszélt, mellette pedig Simkó József, az oláhfalusi képviselő szólalt fel, a ki majdnem egy óra beszédben érdekesen fejtegette a nőkérdést, rámutatva hogy nemcsak most, de a forrongó

társadalmi minden időszakában a nőnek nagy rész jutott ki a munkából, mert a család körében és azonkívül a nő is kezében tartotta a népek, nemzetek és az egész emberiség jövő sorsát. Végül a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta.

Az ülés elején Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter benyújtotta a vizügyi beruházásról szóló törvényjavaslatát, melynek keresztülvitelére 190 milliót kér a törvényhozástól, melyből a kormány évenként hét és fél milliót akar felhasználni. A tervbe vett nagyszabású munkálatokból Erdélyre nézve legfontosabb, hogy a Marost Piskitől Szegedig akarja hajózhatóvá tenni.

A csütörtöki ülésen a Hencz Károly lemondása folytán üresedésbe jutott jegyzői állásra Szmracsányi Györgyöt választották meg, azután folytatták a költségvetési vitát, melyhez Szappanos István szólalt fel, erősen támadva a függetlenségi pártot. A támadásokra Batthány Tivadar gróf mondott nagyhatású beszédet, melyben hatalmas érvekkel cáfolta Szappanos vádjait.

Szterényi a munkáskérdésről.

Az országos Iparegyesület vasárnap délutáni közgyűlésén Szterényi József államtitkár oly fontos és aktuális kijelentéseket tett, amelyeket érdemes közelebbről is megvilágítani. Az államtitkár azok közül a legsarkalatosabbakat érinteni.

Az elhangzott nyilatkozatok közül legfontosabb az, amely az önálló vámterületre vonatkozik s amelyből az ország meggyőződhetik, hogy a magyar kormány egy pillanatra sem szűnt meg a gazdasági önállóság nagy munkáját előkészíteni, fejleszteni és nap nap után közelebb vinni a teljes megérleléshez. A kormány nagy iparfejlesztési programja és az ennek fokozatos érvényesítése érdekében kifejtett rendszeres munkásság igazolja, hogy ez a kormány az önálló gazdasági berendezésekre tettekkkel, alkotásokkal készíti elő az országot, hogy a jelenlegi szerződések lejártá után az érett gyümölcs fogékony talajra hulljon, hogy az átmenet nehézségei leküzdve legyenek, senkinek kárt ne okozzanak és hogy így a gazdasági függetlenség valószínűsítésé legyen a hazára és a népretegek millióira.

Igy lesz az önálló vámterület a gazdasági erő forrásává és így fogja az a kis- és nagyipar közötti hegemóniát is megteremteni.

Lehetetlen a szoros kapcsolatot meg nem érezni, mely az önálló vámterület és a munkáskérdés között önként kínálkozik. Az iparfejlesztésnek Szterényi kezdeményezésére és a vezérletével kidolgozott, egy egész évtizedre szóló programját nem lehet megvalósítani, ha a munkáskérdés megoldva nincs. Leplezetlenül tárta föl az államtitkár a kérdés elfajulását, a munkáviszonyok téves irányban való fejlődését, illetőleg néha erőszakos eszközökkel téves irányba való terelését. Ma már nem a munkások jólétéről, nem a jó és jobb bérekről nem a rövidebb munkaidőről, nem az egészségügyi és más jóléti intézkedésekről van szó, mert ezen a vonalon a munkások sokkal nagyobb eredményeket értek el ná-

lnk, semmint maguk is remélni merték. De szó van a folyton megújuló erőszakról, az ugynevezett hatalmi kérdéssről, amely a külföldön, a művelt munkások szoros soraiban ebben az arányban, ebben az elfajulásban ismeretlen. Hiszen egyes nagy gyárak arról kezdenek már nálunk beszélni: nem volna-e jobb üzemüket teljesen beszüntetni, munkásaik ezreit szélnek ereszteni, sem hogy a gyárakat az elhatalmasodás parancsának kitegyék, más szóval sem hogy jövőjüket állandóan kockára tegyék? Ez ellen tényleg állást kell foglalni a kormánynak. Igen bölcsen jegyezte meg az államtitkár, hogy kereseti viszonyainak javításában, helyzete jobbulásának biztosításában a munkást háborítani nem szabad. De viszont, ha a munkálatoknak van kötelességei, a munkásaitól is méltán elvárhatják, hogy önként, szerződésileg, szabad egyezkedés révén elvállalt kötelezettségeiknek becsületesen megfeleljen. A szerződést kijátszani, a szerződés alul kibuvót keresni, amerikázni és tudatosan anyagot rontani, vagyis a munkaadótól a nagybért elfogadni és ennek alapján rendszeresen megrontására törekedni ez nem lehet a munkáságnak szomorú hivatása. A munkaadók tönkretételéből a munkásoknak sohasem lehet haszna, mert hiába fenyeget meg bennünket az ő lapjuk azzal, hogy más hazában is találunk a munkások jutalmazó foglalkozást, ez nem igaz. A magyar munkás első sorban itthon akar élni, idegenben nem ver talajt; az amerikai rossz helyzet hosszú évekre elzárja előle a boldogulás útját a tengeren túl, Európában pedig a sovén nemzetek első sorban a maguk munkaerejét akarják fruktifikálni. Külföldön boldogulhat egy-két, tíz vagy száz magyar munkás, de a honi munkások százezreit és millióit nem vigasztalhatjuk azzal hogy ha itthon tönkreteszik a munkaadókat, majd kint Németországban vagy Oroszországban, vagy tudja Isten hol megtalálják — a bizonyára soványabb — megélhetést oly munkaadóknál, akiknek tönkretételére nem is gondolhatnak, mert az erős ipari államokban oly erős a fegyelem, hogy ott olyan hatalmi törekvéseket, amelynek nálunk ütök fel a fejüket, egy pillanatra sem tűrnek meg.

Ilyen viszonyok között tehát Szterényinek fontos kijelentése bizonyára megnyugtatólag hatott a kedélyekre az egész országban. A tervbe vett törvényes intézkedéseket meg kell valószínűsíteni. A munkások jólétét feltétlenül biztosítani kell. Szóval meg kell teremteni a békét a munkás és munkáadó között, mert ez lesz az alapja a nagy szociális békének, amely után az egész magyar társadalom áhózik.

Is Szterényi már oly sok nehéz feladatot oldott meg, oly sok problémának bogozta föl bonyolult csomóját, hogy mintegy predestinálva látjuk ennek a nagy kérdésnek az előkészítésére is. És Kossuth Ferenc államférfi bölcsessége meg fogja találni az utat, módot és alkalmat arra, hogy megvalósítsa ez országban a megzavart termelési rendet, megadva a dolgozó és termelő osztályoknak az ő jogaikat és megkövetvén az ő kötelességeiknek is lelkesmeretes teljesülését. Ebbe a

kérdésbe nyúl bele hatalmas kézzel az ipartörvény-tervezet második része, melynek megformálásához szava lesz úgy a munkásoknak, mint a munkaadó érdekeltség minden rétegének. Készítsük elő az eszmék tisztázását határoljuk meg a termelési tényezőket, jog- és földadatkörét, de ne azért, hogy ezeket figyelmen kívül lehessen hagyni, hanem, hogy ki-ki teljesítően kötelességeit, harmónikus össz-működéssel biztosíthassuk az ország gazdasági fejlődését, egész addig míg ez a fejlődés belejuthat a gazdasági önállóság révébe.

KÜLONFELEK.

VERSEK.

E gyűjtő cím alatt Dr Nagy Györgytől, lapunk kitűnő munkatársától egy rövid költeményciklust kaptunk, melyet a budapesti „Dávid Ferenc Egylet” estélyen olvasott fel. Nem az elfoglaltság irányítja bírálatunkat, midőn elismerjük, hogy e költemények egytől-egyig értékesek, úgy érzelmi világuknál fogva, mely a fiatal, lelkes politikust egészen új világításban tüntetik fel, mint mélyen érző poétát; de gazdagok tartalom-ban, gondolatokban és frappáns fordulatokban is, úgy, hogy szinte gondolkozóba esünk, vajjon nem vesztett-e a magyar irodalom Nagy Györgyben többet, mint a mennyit a politika nyert? Azonban úgy látjuk, hogy óriási fizikumá mindent megbír, mert minden téren olyan eredményes, oly agilis tevékenységet fejt ki, hogy szinte bámulatba ejti azokat, a kik működésének minden fázisát szerető figyelemmel kísérik. A ciklus első költeményét mai számunkban hozzuk, melegen ajánlva olvasóink szives figyelmébe és döntsön a nagyközönség elfogulatlanul, hogy mi ez ékes tollú poétával, hatalmas szónokkal szemben elfoglaltak vagyunk-e?

LELKEM, ÉDES ANYÁM ...

IRTA: DR. NAGY GYÖRGY.

Lelkem, édes anyám ne sirjon, ne bántsa
Kis fészki nek egének napfogyatkozása,
Nem tart az örökké, vége lesz a télnek
S a fészek lakói is kedvet cserélnek.

Tudom, jó szívében mindig bánat termett,
Mióta csak járjuk a temető-kertet,
Keményre vetette gond a feje alját,
Ünnepi köntösét sem selyemből varrják.

Kinek nincs senkije, azt mindenki bánja,
Senki sincs jó szóval, jó szívvél iránta,
A lombtalan ágat kerüli a madár,
Terítetlen asztal vendéget nem talál.

Soha kis fészkeből perere ki nem vágyik,
Gonddal gondozgatja apró fiókáit,
Gyenge két kezétől erősödve nőnek
S bár maga védtelen, védelmezi őket.

Vége lesz a télnek, pelyhesedik szárnyunk,
Bátor repüléssel a magasba szállunk,
S mit szívéből egykor egy sirdomb kivágott,
Visszavisszük oda az egész világot.

— **Ritka jubileum.** I. Ferencz József Ausztria császára a napokban üli meg uralkodása hatvanadik esztendejének ünnepét, melyre az összes német fejedelmek, élükön a németek császárával tiszteletteljes hódolatra Schönbrunnba gyűltek össze, az ez alkalommal tartandó fényes ünnepségekben Wekerle Sándor miniszterelnök is részt vett. A cercle alkalmával Vilmos német császár igen szívélyesen beszélgetett a magyar miniszter-

elnökkel és a császárné is a legkegyesebb módon vett részt a társalgásban.

— **Rp. Keserű labdacok a Bömbölde** részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Zöldülnek már a vetések,
Virárganak hegyek, rétek,
Reményteljes a kilátás
Hogy gazdag lesz az aratás.

A magot mi elvetettük,
Fejlődését vártuk-lestük;
Eltévesztettük a magot,
Béke helyett vihart hozott.

Am a vihar lecsendesül,
Lelkünkre bús megadás ül;
S mivel öljük a bánatunk?
Tanyákon jó nagyot iszunk.

A koresmáros sunyi ember,
Bár szakállá nincs, nem kender;
Bármilyen az időjárás,
Nála történik az ivás
S ő látja a hasznát nem más...
Dr Veritás.

— **Tíz éves találkozó.** Az 1898. évben érettségit tett ifjak kötelezték magukat, hogy 1908. június 3-án 10 éves találkozót tartanak; azt hisszük kellemes emlékeket ébresztünk fel mindazokban, akik az erre vonatkozó kötelezést aláírták, ha azt most szószerint leközzöljük és ezzel a találkozás idejének közeledésére figyelmeztetjük: 1. Mi, kik Isten segítségével az 1898. évben érettségit tettünk, kötelezzük magunkat, hogy 10 év múlva: 1908. június 3-ára a székelyudvarhelyi róm. kath. főgymnaziumban összegyűljünk. 2. Ha e találkozó költségeit viselni nem tudnánk valamelyikünk, úgy helyette közösen a többi viseli azokat. 3. Az a tiszta öröm, mellyel 10 év múlva viszontlátjuk egymást, a kegyeletet se fogja kizárni magából, mellyel esetleg elhalt tanárunk, vagy társunk emlékének adózni első kötelességünk leendő. 4. A hálaadó Istentiszteletet, mely találkozónkat bevezeti, azok fogják tartani, kik közülünk papokká lettek. 5. Találkozónk folyamában felkeressük régi és mostani tanárainkat, testületileg tisztelgünk náluk. 6. Találkozónkat bankettel fejezzük be, melyre meghívjuk úgy a mostani, mint az akkori tanár urakat. 7. Mindezen és a következő pontok teljesítésére az elnök ügyel fel, ki különben minden másodikként tudósítani fog mindenkünköt (hirlapilag) holléte felől s ki a 10 esztendő elérkeztével emlékeztet minket jelen közös fogadalmunkra s felhív annak teljesítésére. 8. Az elnök halála esetén az alelnök teszi meg ezeket. 9. A tagok köteleme viszont az, hogy legalább minden két évben levél útján tudósítsák az elnököt hol- és hogylétükről. 10. Most pedig, hogy mindezen pontokat híven betartjuk, arra aláírásunkban becsületszavunkat adjuk. Székelyudvarhelyen, 1898. június 3. *Bodosi Lajos*, védnök. *Paál Árpád*, elnök. *Kovács József*, alelnök.

— **A helybeli Polgári Önképző** és segélyező-egylet folyó hó 10-ére hirdett rendes közgyűlése jövő vasárnapra folyó hó 17-ikére halasztott el.

— **Tanitói gyűlések.** Az udvarhelymegyei tanító egylet „Homoródi Járasköre” május 2-án Égében tartotta tavaszi köri gyűlését. Győrffy István elnöki megnyitóját után Orbán

Imre ottani tanító a második osztály számtan tanítását szép sikerrel mutatta be. Hegyi Péter ref. lelkész „A felnőttek oktatásáról” Jakab György ref. lelkész pedig szabad előadást tartott. A minden tekintetben sikerült gyűlésen nagy számban voltak lelkészek, tanítók. Az „Udvarhelyjárásitanító egylet fiókköre” folyó hó 7-én Székelyudvarhelyen a községi iskola termében tartotta ülését. Az elnöki megnyitóját Veres Ferenc tanító felett emlékbeszédet tartott Vida Mózes, ki az elhunyt tanító érdemeit méltatta. Vitatételt Demeter Miklós olvasott fel „A tanító szociális munkássága, tekintettel a megyei gazdasági viszonyokra” címen. Felolvasó a székely kirendeltségtől reméli a megmentést, melyért több felszólalásban volt része. A gyűlésnek óriási hibája, hogy a tanítók tulajdonképeni hivatásáról, működési köréről az iskoláról szó sem volt. A gyűlésről egyébként sokan hiányoztak. A vitában Rozsonday, Molnár Vilmos, Tóth K., Bod K., Péterffy és Pál Sándor vettek részt.

— **Mi megoldottuk** a nagy kérdést hogyan lehet a cipő szép is, jó is és kényelmes is. Akit a kérdés érdekel, térjen be Orbán, Nagy és Tamás előkelő cipészüzletébe Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket is gyorsan elintézik.

— **Erdélyrészi vásárok.** Vasárnap május 10-én Sárkány; 12-én Bürkös, Szászrégen; 13-án Déva, Korond, Petrozsény; 14-én Magyarlápós; 15-én Gernyeszeg, Nagyborosnyó; 16-án Homoródszentmárton, Toroczko; 17-én Beszterce; 19-én Kibéd, Sósmező.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** szerdán, május hó 13-án délelőtt 9 órakor tartja ülését a vármegyeház kistermében.

— **Székely fiúk elhelyezése.** A brassói Székely társaság már évek óta foglalkozik azzal, hogy a székely gyermekeket elhelyezze Brassóban kiválóbb iparosoknál, hol magukat iparosokká képezik és a megélhetésüket biztosítják. Így nemcsak az illetőket menti meg elzüléstől, a kivándorlástól hanem ezeknek elvonásával egyfelől siet megoldani a székely kérdésnek egyik nevezetes részét, de másfelől hazafias dolgot is cselekszik, mert képzett magyar iparososztályt nevel, amire pedig ma mindenkifelett legnagyobb szüksége van hazánknak. Nevezett társaság ezen akcióját most még nagyobb keretben akarja fejleszteni. E végből kéri a székelyföldi lelkész, tanító és jegyző urakat, hogy ha a községeikben ilyen fiúk vannak, utasítsák őket a társasághoz. Az elhelyezés feltételei ezek: a 6 elemi osztály elvégzése; 12 év betöltése; tanonc év 4; ez idő alatt ruhával a Társaság látja el; tandíjat szegénységi bizonyítvány alapján elengedik; ajánlatos ha a szülő a felszegedési és felszabadulási költségeket (—16 K) fedezi; szükséges kellekek: keresztlevél, iskolai bizonyítvány, szegénységi bizonyítvány. A tanonc előre megnevezheti az iparágat is, a melyet választ, de ha nem teszi, akkor a társaság osztja be a növendéket hajlama és a körülmények figyelembevételével. A bejelentéshez elég egy levelezőlap is, melyet akár Csulak Lajos titkárhoz, akár Bokor András pénztárosához ci-

mezzel. Erre megfogja kapni a választ és a mikor jön, hozza magával a szükséges okmányokat. Kívánatos, hogy legalább annyi ruhát és fehérneműt hozzon, a mennyi 1 évre elég, mert első évben a társaság csak lábbelit adhat. — A brassói székely társaság elnöksége.

— **Templomszentelés.** A helybeli unitárius templom felszentelési ünnepélyére nagyban folynak az előkészületek. A mint jeleztük a szentelési ünnepély e hó 24-én lesz. Ferencz József püspök 23-án érkezik városunkba. A buzgó rendezőség a tiszteletreméltó főpásztort fenyves fogadtatásban részesíti. A templom szentelési ünnepélyen a püspökök kivül az egyházköztség alakulásától kezdve mostanáig volt és mostani lelkészei szerepelnek. A püspök megáldó imája után Lőrinci István székelykereszturi lelkész tart alkalmi egyházi beszédet. Urvacsorai beszédet Vári Albert jelenlegi lelkész mond. Kisgyörgy Sándor esperes pedig hálaadó imával zárja be az ünnepélyt. Közben az Udvarhelyköri Dávid Ferenc egylet dalkara ad elő különféle énekdarabokat Ajtai János homoródalmási lelkész vezetésével. Istentisztelet végeztével tisztelgések lesznek a püspöknél. Délben közebed, melyen nők és férfiak vesznek részt s este táncmulatság a „Budapest” szálloda nagytermében. Az ünnepély iránt minden irányban nagy az érdeklődés. Meghívók a napokban küldetnek szét.

— **Székelykeresztur képviselőtestülete** legközelebb tartott ülésében elhatározta, hogy az ottani magánjellegű polgári leányiskolát, községi jellegűvé változtatja át.

— **Az oklándi olvasókör** saját pénztára javára 1908. május 17-én a község háza nagytermében műsorral egybekötött táncestélyt rendez. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépődíj: Személyjegy 2 K, családijegy 5 korona.

— **A vetésekről.** A földmivelésügyi miniszter a napokban tette közzé a vetések állásáról és az ország mezőgazdaságának állapotáról a gazdasági tudósítók által április hónap utolsó napjáig beérkezett tudósítások alapján összeállított hivatalos jelentést. Ezt a következőkben ismertetjük: A tavaszi vetések fejlődése a rossz időjárás mellett természetes, hogy nem lehetett normális, bárha az utóbbiak mintha jobban dacoltak volna az abnormális időjárással amely a gyümölcsfák szép virágzásának is eléggé ártott. A tavaszi vetéseken látható sárgás szín is a hűvös időt igazolja, bizonyos azonban az, hogy a tavasziak legalább szép sűrűen keltek és nagyobbára egyenletesek. Ez utóbbiakra csak enyhe időre volna szükség, hogy teljesen normális fejlődésbe kerüljenek, holott az őszi buzára nemcsak enyhe időre, hanem bő csapadéokra is szükség volna, ugyancsak a rozs is azt kívánja, mert ez is elég sok helyen tulritka és vékony száru, akárcsak a késői buza, amely utóbbi alig is borítja még a talajt, noha már szárba hajtásának ideje régtől volt. Az őszi buza és részben a rozs, bár a homokos részeken a rozs nemcsak szárba, hanem kalászba is hajt, kötöttebb talajon, a normális évjáratu évekhez képest legalább két héttel maradt vissza fejlődésében és

mivel az utóbbi napokban több gazda vagy kiszántotta a nagyon ritkán álló, leginkább késői ősziakat a learatásra váró őszi gabonaterület némi csökkenése még mindig várható. A gazdasági munkálatok serény haladását a munkáskéz eléggé megfelelő megszólása biztosítja. Nagyon szépen előrehaladt a tengeri vetése, a burgonya ültetése, a vetések acatolása, továbbá a répakapálás és a szőlők rendezése. Elkészültek a kiültetésre alkalmas palántákkal is, sőt néhol ez a munka meg is indult, bár az időjárás a palántázásra éppen nem alkalmas még. A kerti veteményezéssel is nagyon előrehaladtak, igaz, hogy a korai vetemények szintén az enyhe idő és országsszerte a meleg esőt kívánják. A réti fü növést, valamint a legelők megjavulását is a jövő időktől reméljük, szükség is volna arra, mert a jószág sok helyen nagyon is rászorult a legeltetésre, a mesterséges kaszálók jobb fejlődését szintén csak a kedvezőbb időjárástól lehet remélni és így általában a mezőgazdaság állapotának jobbra fordultát egyes egyedül csak normális időjárás hozhatja meg.

— **Konfirmációi Emlék.** A Demeter Dénes homoródkarácsonfalvi unitárius pap szerkesztésében megjelent gazdag tartalmú *Konfirmációi Emlék* kapható *Betegh Pál* könyvkiadónál Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

— **A rugonfalvi „Dalkör”** 1908. április hó 20-án saját pénztára javára rendezett műsoros táncmulatság úgy erkölcsileg mint anyagilag jól sikerült. Bevétel volt 120 K 30 fillér, kiadás 60 K 42 fillér. Felülfizettek: Id. Paál Ferenc 3 K 80 f. Kemény János és Szőke Aurás 2—2 K Bálint József, Nemes Lajos, György János, Gunes Frigyes és Fazekas József 1—1 K Mester Lajos, Kulcsár István, Szabó Mózes, Paál Domokos, Nemess Dénes, Kovács István és Schneider Károly 80—80 fillér, Burgus Miklós, Marosi Mátyás, Demeter János és Ifj. Szőke Károly 50—50 fillér, Elekes Domokos és Ifj. Horváth József 40—40 fillér, Iványi Sándor 30 fillér, Biró Mihály és Szőke László 20—20 fillér, Bokor Károly 10 fillér. Fogadják e helyen is a rendezőség hálás köszönetét.

— **Amatőrök fényképészeti szükségleteiket** előnyös árakban kapják: *Betegh Pál* könyv-, papír-, író- és rajzszerszer kereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. *Adria szárazlemezekt!* Hazai gyártmányok!

— **Növénygyűjtő csak 80 fillér** *Betegh Pál* könyvkereskedésében. Gazdag tartalom, csinos kiállítás.

Kiadja: *Betegh Pál* könyv- és újság kiadó intézete.

Batthyány-tér 11. sz. a. emeleti három szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló szép, modern lakás 1908. május 24-étől ugyanazon ház földszinti bolthelyisége pedig azonnal bérebevehető Gyertyánffy Gábor-tól.

Könyvkötő tanárnak felvesz egy jóra való fiút azonnal Betegh Pál könyvkötő-intézetébe Székelyudvarhelyt.

Magyar államvasutak.

Nyári menetrend.

Ervényes 1908 évi május hó 1-től.

Szv.	Gyv.	Budapest k. p. u. — Predeal — Bukarest — Palanca	Gyv.	Szv.
506	502.	állomások	501.	507
I-III.	I-II.		I-II.	I-III.
820	915	i Budapest k. p. u.	750	720
1121	1112	é Szolnok	539	344
144	1247	é Püspökladány	403	117
—	218	é Debreczen	220	1040
348	211	é Nagyvárád	239	1104
827	558	é Kolozsvár	1150	559
—	937	é Dés	—	309
1016	726	é Aranyosgyéres	930	348
1048	755	é Torda	852	313
1044	750	é Székelykocsárd	900	307
458	1025	é Marosvásárhely	615	1225
1143	831	é Tövis	812	157
—	980	é Gyulafehérvár	700	1244
—	403	é Arad	1221	632
800	1220	i Budapest k. p. u. Aradonát	1225	605
404	1000	i Arad	438	225
1056	743	i Gyulafehérvár	910	850
1206	838	i Tövis	812	157
1239	905	é Küküllőszög	735	1253
302	911	i Küküllőszög Parajd	648	1238
902	223	é Parajd Szováta és Korond fürdők	105	745
127	944	é Kiskapus	656	1146
358	1257	é Nagyszeben	445	731
300	1055	é Segesvár	549	954
320	1110	i Segesvár-Sz. udvarhely	600	917
326	1114	é Héjjasfalva	526	930
402	1150	i Héjjasfalva-Sz. udvarhely	581	849
441	1229	é Székelykeresztúr	430	815
606	155	é Székelyudvarhely	305	700
—	—	Homoród-, Szejke-, Gergely- és Solyomossy-féle Sósfürdők	—	—
632	135	é Földvár Előpatak-fürdő	313	637
712	209	i Brassó	245	546
1200	219	é Brassó	245	546
111	331	é Predeal	112	332
805	920	é Bukarest	800	915
841	305	i Brassó-Kézdivásárhely-Bereczk	159	633
1008	430	é Sepsiszentgyörgy	1241	505
1249	705	é Kézdivásárhely	1033	245
134	759	é Kézdivásárhely, Vénus-ásványvíz-forrás, kőbányák, lenmagolaj készítés.	952	154
225	856	é Bereczk	905	1257
1035	500	i Sepsiszentgyörgy-Gyimes-Palanca	1205	425
1114	610	é Málnás-fürdő	1113	346
1143	658	é Tüsnád-fürdő	1033	321
1242	831	é Csikszereza	903	223
115	900	é Mádéfalva	824	151
336	306	i Gyimes	520	—
346	346	é Palanca	—	1002
200	946	i Mádéfalva	755	150
440	1230	é Gyergyószentmiklós	500	1020

Eladó ház!

A Szent Imre-utca 44. sz. alatt egy földszinti 2 külön bejáratu szoba és pince, az emeleten 3 nagy szoba, konyha, előszobából álló lakás, továbbá külön udvaron egy 3 szoba és konyhából álló lakás együttesen eladó. Értekezhetni Gyerkes Mihály, ig-tanító, megbízottal.

Szám: 301—908. kj.

Árverési hirdetmény.

Firtosmartonos község korcsmaháza 1908. év május hó 14-én d. e. 9 órakor, 3 egymásután következő évre Firtosmartonos község házában hasznosbérbe adatik

Kikiáltási ár 200 korona, melynek 10 százaléka bánatpénz gyanánt árverést vezető kezéhez leteendő.

Árverési feltételek a községi bírónál megtekinthetők.

Firtosmartonos, 1908. máj. 3.

Káli Albert, körjegyző.

Szentpáli Zs., kbíró.

BORI!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Használt, de jó karban levő KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelek. Mindenféle kerékpáralkatrészt raktáron tartok. **KELMÉN LAJOS,** épület- és műlakatos Széke udvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

Eladó ház. Székelykeresztúron az özv. Lukács Mózesné tulajdonát képező 8 szobás ház (volt vasuti vendéglő) mellékhelyiségekkel együtt szabad kézből eladó. Dövebb felvilágosítást ad **Szatmáry Dénesné Székelykeresztúron.**

ELŐPATAK gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor-, vese-, hólyag- és a méhgyulladás, máj- és lépajánál, köszvény és oszónal, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségeknek.

A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve a megfelelő és itt fel-felhasználható kisegítő gyógyszerekkel (meleg és hideg fürdők, vizgyógyintézet, kezelések, masszázs, svédtoama, diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mutat fel.

Fürdő-idény: május 15-től szeptember 15-ig.

Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan allandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól szeptember 15-ig) a gyógy- és zenedíjnak fele fizetendő, lakások 50 százalékkal és ellátás is sokkal olcsóbb.

Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavdús egyenes vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyszerköz háznál is használható és üdítő, kellemes ital, tisztán vagy borral vegyítve nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évente egymillió palacknál több kerül forgalomba. Szétküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Kitünő főzött ECET

nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható **CSIA BALÁZS** ecetgyárában Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. sz. alatt. Jó minőségű honi gyártmány!

Vizsgai íráshoz

ürlapok igen csinos kivitelben, finom magyar papirosra nyomtatva, o o ugyszintén o o elemi iskolai bizonyítvány szintén a legjobb merített papirosra kapható:

BETECH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszerekkereskedésben Székelyudvarhelyt.

BÉLYEGZŐK VAN, de soká nem lesz ilyen olcsó ár!

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 25. sz. alatt WEISZ ÁRMÉN UTÓDA butorraktáros összes készletét — átköltözés miatt — eddig nem létezett olcsó áron azonnal eladja.

Faeladási hirdetmény.

Ditró község közbirtokossága tulajdonát képező „Közreszfarka” nevű (A. „ü” „o” III. V s 67. osztag) a „Kétág patak”-ra, tehát a Kisbesztercze folyóra hajló 63-59 kat. holdnyi vágástér, mintegy 9686 m² fenyőmű és 242 m² fenyőrudfa készlete, továbbá a Ditró község közbirtokossága tulajdonát képező „Tászkok” nevű („A” „ü” „o” 12. 12/a és 13 osztag) a „Halaság” patakra, tehát a Maros folyóra hajló, 41-45 kat. h. vágástér, 6765 m² fenyőmű és 315 m² fenyő rudfára becsült fakészlete, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli versenytárgyalás útján Ditró község házában

1908. évi május hó 20-án d. e. 10 órakor egymástól elkülönítve elfog adatni.

Kikiáltási ár, melyen alul is fenti fatömeg el fog adatni, a Közreszfarki vágástérnél 67067 kor. (hatvanhétézerhatvanhét korona) a tászkói vágástérnél 46573 kor. (negyvenhatezeröttszázhatvanhárom koronában állapítatik meg.

Árverezni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árverező biztos kezébe letétbe helyezni.

Zárt írásbeli ajánlatok, melyek a megajánlandó vételárnak 10 százalékaival, mint bánatpénzzel vagy megfelelő értékű óvadékképes értékpapírral ellátandók s melyekben a megajánlott vételár számszavakkal és betűkkel is tisztán kiírandó, a szóbeli versenytárgyalás megkezdése előtt benyújthatók. Ezen ajánlatokban határozottan kijelentendő az is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket elfogadja és azoknak magát aláveti.

Utóajánlatok avagy az árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Megjegyeztetik, hogy az ajánlatok mindkét vágástérre külön-külön teendők, a zárt írásbeli ajánlatok pedig minden egyes vágástérre külön borítékban adandók be.

Egyébiránt a részletes árverési és szerződési feltételek Ditró község közbirtokossága alanirt elnökénél megtekinthetők.

Kelt Ditróban, 1908. május 2.

Józsa Sándor, s. k. jegyző. Mezei Mihály, s. k. elnök.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyított háziasszer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvény, oszónal és meghűléseknél, bedörzsölésével söléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzővel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-30, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Forgalmazó: Török József gyógyszerész, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A boldogságnak

egyik lényeges járuléka — a kényelmes cipő! A n. é. közönség szives figyelmét

kromos talpu férfi tennis cipőinkre van szerencsénk felhívni. Ajánlunk továbbá mindenféle vászon- és brunnel-, valamint kényelmes, széles talpu Amerikai fekete és barna sevro-cipőket, melyekből dus raktárt rendeztünk be.

Nagy választék van nálunk mindennemű és színű gyermekcipőkből, ugyszintén cipőkrémek, tűzők, cipősámfák, csatok és gummisarkokból. — Nem árúink olcsósága a fő, hanem az a megtakarítás, melyet a minőségük jelent.

Kész szolgálattal: **Orbán, Nagy és Tamás,** cipészüzlete, Székelyudvarhely, (Kossuth-utca Flórián-ház)